

Asia T-297/02

ACEA SpA vastaan Euroopan yhteisöjen komissio

Valtiontuet – Italian viranomaisten tietyille julkisia palveluja tuottaville yrityksille verovapautuksien ja halpakorkoisten lainojen muodossa myöntämiä tukia koskeva ohjelma – Päätös, jossa tuet todetaan yhteismarkkinoille soveltumattomiksi – Kumoamiskanne – Yksityistä erikseen koskeva päätös – Tutkittavaksi ottaminen – Voimassa olevat tuet vai uudet tuet – EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohta

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (laajennettu kahdeksas jaosto) 11.6.2009 . . . . . II - 1687

Tuomion tiivistelmä

- 1. Kumoamiskanne – Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt – Suoraan ja erikseen luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä koskevat toimet – Komission päätös toimialakohtaisen tukiohjelman kieltämisestä
(EY 230 artiklan neljäs kohta)*
- 2. Valtiontuki – Komission suorittama tutkinta – Kokonaisuutena tarkasteltavan tukijärjestelmän tutkinta – Sallittavuus
(EY 88 artikla)*

3. *Valtiontuki – Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan – Kilpailua rajoittava vaikutus – Arviointiperusteet*
(EY 87 artiklan 1 kohta)
4. *Valtiontuki – Olemassa olevat tuet ja uudet tuet – Uudeksi tueksi luonnehtiminen*
(EY 88 artikla; neuvoston asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i ja v alakohta)
5. *Valtiontuki – Komission päätös, jolla tukiohjelma todetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi – Velvollisuutta periä takaisin mainitun ohjelman edunsaajien saama summa kokonaan ei ole*
(EY 88 artiklan 2 kohta)

1. Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolle päätöstä ei ole osoitettu, voi väittää, että päätös koskee sitä erikseen, ainoastaan, jos päätös vaikuttaa siihen sille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella se erottuu kaikista muista ja se voidaan tästä syystä yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu.

Kyseinen päätös koskee kuitenkin erikseen sellaista yritystä, jota mainittu päätös ei koske ainoastaan siksi, että se on kysymyksessä olevan alan yritys, joka voisi mahdollisesti saada etua asianomaisesta tukiohjelmasta, vaan myös siksi, että se on todellisuudessa saanut tämän ohjelman perusteella myönnettyä yksittäistä tukea, jonka komissio on määrännyt perittäväksi takaisin, ja sen kyseisestä päätöksestä nostama kanne voidaan ottaa tutkittavaksi.

Yritys ei voi pääsääntöisesti nostaa kumoamiskannetta toimialakohtaisen tukiohjelman kieltämisestä tehdystä komission päätöksestä, jos päätös koskee tätä yritystä vain sen takia, että yritys toimii kysymyksessä olevalla alalla ja on mahdollisesti kyseisen ohjelman edunsaaja. Tällainen päätös on nimittäin tällaisen yrityksen kannalta yleisesti sovellettava toimenpide, joka koskee objektiivisesti määriteltyjä tilanteita ja jonka oikeusvaikutukset kohdistuvat yleisesti ja abstraktisti määritellyn henkilöryhmään.

(ks. 42–44 kohta)

2. Kun kyse on tukiohjelmasta, komissio voi tyytyä tutkimaan asianomaisen ohjelman yleiset ja abstraktit piirteet olematta velvollinen tutkimaan jokaista yksittäistä soveltamistapausta, kun se tarkistaa, onko tuossa ohjelmassa tukeen viittaavia osatekijöitä.

Kun on kyse yhdestä ainoasta tukiohjelmasta, joka kattaa suuren joukon aloja, eikä erilaisista tukiohjelmissa, jotka on luokiteltu asianomaisen toiminnan tai asianomaisten markkinoiden mukaan, komissio ei ole velvollinen ottamaan huomioon kaikkia eri toimintoja tai markkinoita arvioidakseen kyseisen tukiohjelman vaikutuksia. Komissiolla ei myöskään ole velvollisuutta tutkia tukiohjelmaa siten, että se arvioi samanaikaisesti sen yksittäisiä soveltamistapauksia, varsinkin kun tällainen velvollisuus saattaisi heikentää sillä valtiontukien osalta olevan valvontavallan tehokkuutta.

(ks. 62, 64 ja 65 kohta)

3. Komissiolla ei ole silloin, kun se tarkastaa, vaikuttavatko tuet jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristävätkö ne tai uhkaavatko ne vääristää kilpailua, velvollisuutta osoittaa, että tuet todella vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja että kilpailu tosiaankin vääristyy, vaan komission on ainoastaan tutkittava, ovatko nämä tuet omiaan vaikuttamaan kyseiseen kauppaan ja vääristämään kilpailua.

Komissio voi rajoittaa tukiohjelman osalta tehtävän tutkimuksen kyseisen ohjelman ominaispiirteisiin arvioidessaan päätöksensä perustelukappaleissa sitä, voiko kyseinen ohjelma hyödyttää olennaisesti sellaisia yrityksiä, jotka toimivat jäsenvaltioiden välisessä kaupassa, kun otetaan huomioon yksityiskohtaiset säännöt, joista ohjelmassa säädetään.

Kaikki yhteisön markkinoilla toimintaansa harjoittavalle yritykselle myönnettävä tuki voi lisäksi vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Ei ole myöskään olemassa tiettyä rajaa tai prosenttilukua, jonka alittavan toimenpiteen osalta voitaisiin katsoa, että sillä ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tuen suhteellisen vähäinen merkitys tai tukea saavan yrityksen suhteellisen vaatimaton koko ei nimittäin lähtökohtaisesti sulje pois sitä mahdollisuutta, että tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Siltä osin kuin on kyse valtioiden väliseen kauppaan vaikuttamista koskevasta edellytyksestä se, että valtion toimenpiteen edunsaajayritys toimii ainoastaan kansallisilla markkinoillaan tai alkuperäisellä alueellaan, ei ole ratkaisevaa. Kyseinen toimenpide vaikuttaa näet valtioiden väliseen kauppaan, kun muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yritysten mahdollisuudet tarjota palvelujaan asianomaisen jäsenvaltion markkinoilla ovat vähäisemmät.

(ks. 83–86 ja 96 kohta)

4. EY 88 artiklan määräysten sisällöstä ja niiden tavoitteista ilmenee, että tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina voimassa olevina tukina on pidettävä tukia, jotka olivat voimassa ennen EY:n perustamissopimuksen voimaantuloa, ja tukia, jotka on voitu panna sääntöjen mukaisesti täytäntöön EY 88 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten täytyessä, kun

taas uusina tukina, joita tässä viimeksi mainitussa määräyksessä määrätty ilmoittamisvelvollisuus koskee, on pidettävä toimenpiteitä, joilla aiotaan ottaa käyttöön tai muuttaa tukea, ja on täsmennettävä, että muutokset voivat koskea joko voimassa olevia tukia tai alkuperäisiä suunnitelmia, joista on ilmoitettu komissiolle. Kun muutos vaikuttaa alkuperäisen ohjelman olennaiseen sisältöön, kyseinen ohjelma on muuttunut uudeksi tukiohjelmaksi. Tällaisesta olennaisesta muutoksesta ei kuitenkaan voi olla kyse, jos uusi elementti on selvästi erotettavissa alkuperäisestä ohjelmasta.

Silloin kun on kyse EY:n perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen käyttöön otetusta tukiohjelmasta, joka koskee useita aloja kattavaa erityistä yritysryhmää, komissiota ei voida edellyttää tekemään alakohtaista tutkimusta. Näin ollen ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, etteikö tiettyjä erityistapauksia voitaisi pitää voimassa olevina tukina.

(ks. 113, 117 ja 127 kohta)

5. Lainvastaisen tuen poistaminen siten, että tuki peritään takaisin korkoineen, on johdonmukainen seuraus siitä, että tuki on todettu yhteismarkkinoille soveltumattomaksi. Näin on sekä yksittäisen tuen että tukiohjelman perusteella myönnetyn tuen osalta.

Tukiohjelman yleinen ja abstrakti tarkastelu ei kuitenkaan merkitse sitä, etteikö

kyseisen ohjelman perusteella myönnetty summa voisi yksittäistapauksessa jäädä EY 87 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon ulkopuolelle esimerkiksi siitä syystä, että tuen yksittäinen myöntäminen kuuluu vähämerkityksistä tukea koskevan säännön soveltamisalan piiriin.

Vaikka kansallisten viranomaisten tehtävänä on silloin, kun komissio tekee päätöksen, jolla tuki todetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, vain panna kyseinen päätös täytäntöön, eikä niillä ole tältä osin mitään harkintavaltaa, kansalliset viranomaiset voivat ottaa kyseiset varaukset huomioon pannessaan täytäntöön mainittua päätöstä. Komissio määrää siis ainoastaan EY 87 artiklassa tarkoitettujen tukien takaisin perimisestä eikä niiden summien takaisin perimisestä, jotka on tosin maksettu kyseisen ohjelman perusteella mutta jotka eivät ole tukia tai jotka ovat voimassa olevia tukia tai yhteismarkkinoille soveltuvia tukia ryhmäpoikkeusasetuksen, vähämerkityksistä tukea koskevan säännön tai muun komission tekemän päätöksen perusteella.

Kansallinen tuomioistuin on toimivaltainen tulkitsemaan tuen ja voimassa olevan tuen käsitteitä, ja se voi ottaa kantaa kulloisenkin soveltamistapauksen mahdollisiin erityispiirteisiin esittämällä tarvittaessa yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen.

(ks. 159–163 kohta)